

Fimmtudaginn 15. júní 1995.

Nr. 162/1993.

Kristján Pálsson

(Sigurmar K. Albertsson hrl.)

gegn

Snæfellsbæ

(Jónatan Sveinsson hrl.)

og gagnsök

Málsástæður. Ómerking. Máli vísað frá héraðsdómi. Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma Garðar Gíslason hæstaréttardómari, Arnljótur Björnsson, settur hæstaréttardómari, og Björn P. Guðmundsson prófessor.

Aðaláfrýjandi skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 26. apríl 1993. Hann krefst þess aðallega, að hinn áfrýjaði dómur verði ómerktur og málinu vísað heim til nýrrar dómsálagningar, en til vara, að hann verði sýknaður af öllum kröfum gagnáfrýjanda, og til þrautavara, að kröfur verði stórlega lækkaðar. Þá krefst hann málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Gagnáfrýjandi áfrýjaði með stefnu 30. apríl 1993. Hann krefst þess, að aðaláfrýjanda verði gert að greiða sér 772.450 krónur auk dráttarvaxta samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 19. maí 1991 til greiðsludags og málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, til vara, að aðaláfrýjandi greiði 450.810 krónur auk dráttarvaxta og málskostnaðar, en til þrautavara, að hinn áfrýjaði dómur verði staðfestur og aðaláfrýjandi greiði málskostnað fyrir Hæstarétti.

Með auglýsingu nr. 301/1994, birtri 10. júní 1994, um nafn á sveitarfélagi því, sem til varð við sameiningu gagnáfrýjanda og þriggja annarra sveitarfélaga, varð nafn hins nýja sveitarfélags Snæfellsbær.

Nokkur ný skjöl hafa verið lögð fyrir Hæstarétt.

I.

Kröfu sína um ómerkingu héraðsdóms reisir aðaláfrýjandi einkum á því, að í niðurstöðu sé miðað við sjónarmið og rök, sem hvergi hafi komið fram í kröfum og málsástæðum stefnanda í héraði, þvert gegn ákvæðum III. gr. laga nr. 91/1991 um meðferð einkamála. Héraðsdómari hafi lagt til grundvallar atriði, sem ekki hafi verið til

athugunar við flutning málsins, og í forsendum komi fram atriði, sem tilefni hefði verið til að spyrja um við skýrslugjöf aðila og vitna, en slíkt hafi af eðlilegum ástæðum ekki verið gert. Héraðsdómari hafi meðal annars reist niðurstöðu sína á því, að aðaláfrýjanda hafi borið tímakaup fyrir vinnu sína, sem ekki hafi verið haldið fram, og einnig byggt á óeðlilegu tímakaupi og tímafjölda. Héraðsdómari hafi og gert ráð fyrir færri orlofsdögum en byggt hafi verið á, en í héraði hafi fjöldi ótekinna orlofsdaga verið óumdeildur.

Gagnáfrýjandi krefst þess, að kröfu um ómerkingu og heimvísun verði hafnað. Bendir hann á, að héraðsdómari hafi fallist á þá meginmálsástæðu gagnáfrýjanda, að aðaláfrýjandi hafi ofreiknað sér laun fyrir ótekið orlof á starfstíma sínum. Héraðsdómari leggi tímaútreikning til grundvallar. Það sé þekkt aðferð í þessum efnum og talin nákvæm, en jafnframt flókin. Aðaláfrýjandi hafi reiknað rétt sinn í mánaðarlaunum. Gagnáfrýjandi hafi mótmælt þeirri útreikningsaðferð sem rangri á sama útreikningsgrunni, bæði hvað varði fjölda mánaða, sem meðal annars hafi verið byggður á 20 virkum vinnudögum í mánuði í stað 22, og einnig, að mánaðarlaun í orlofi væru ofreiknuð, auk mótmæla við reikning orlofslauna í stað orlofsauka og bílastyrks í mánuðum. Héraðsdómari hafi reiknað út ótekið orlof aðaláfrýjanda með öðrum hætti en aðilar málsins, en hann hafi ekki farið út fyrir kröfur eða málsástæður þeirra.

Svo sem greinir í hinum áfrýjaða dómi, snýst ágreiningur málsaðila mestmegnis um endurgreiðslukröfu gagnáfrýjanda vegna uppgjors í lok starfs aðaláfrýjanda sem bæjarstjóra í Ólafsvík, vegna ótekinna sumarleyfa hans árin 1987, 1988 og 1989 svo og vegna sumarleyfis árið 1990. Ágreiningslaust er með aðilum, að um launakjör aðaláfrýjanda hafi farið eftir ráðningarsamningi hans 1. ágúst 1986, en þar er kveðið á um, að orlof skyldi vera í samræmi við kjarasamninga opinberra starfsmanna á hverjum tíma. Koma kjarasamningarnir því til fyllingar ráðningarsamningi. Í stað þess að taka afstöðu til kröfugerðar á grundvelli þessa leitast héraðsdómari við að meta með eigin reikningsaðferðum, hvaða endurgreiðsla gagnáfrýjanda hefði borið úr hendi aðaláfrýjanda.

Fallast ber á með aðaláfrýjanda, að leið sú til úrlausnar ágreiningi aðila, sem valin var af héraðsdómara, hafi að nokkru verið reist á

málsástæðum, sem ekki hafi komið fram við meðferð málsins. Héraðsdómi er áfátt í ýmsum öðrum atriðum. Framsetning dómsins er óskipuleg, og er afstaða dómara til krafna málsaðila eigi nægilega skýr. Í dóminum er ekki heldur leyst úr öllum málsástæðum, og um sum ágreiningsefni er fjallað á ógreinilegan hátt. Dómurinn er því í verulegum atriðum andstæður grundvallarreglum 111. gr. og 114. gr. laga nr. 91/1991.

II.

Í niðurlagi hins áfrýjaða dóms segir réttilega, að greinargerð gagnáfrýjanda sé að mestu leyti endurtekning á stefnu. Við það bætist, að uppbygging aðalkröfu hans er ruglingsleg, varakrafa ekki dómhæf og málsástæður ekki hnitmiðaðar og lögfræðilega reifaðar. Þá er skriflegur málflutningur fólgin í framlagningu sérstakrar álitsgerðar af hálfu gagnáfrýjanda, sem hafði í för með sér skrifleg andsvör aðaláfrýjanda. Framlagning skjala er og að öðru leyti tilviljanakennd. Tekur héraðsdómari því réttilega fram, að torvelt hafi verið að ná tökum á málinu á grundvelli málflutnings skjala, og bætir við, að munnleg málsreifun umboðsmanns stefnanda í héraði hafi ekki varpað nægilega skýru ljósi á málið. Er og annars staðar tekið fram í hinum áfrýjaða dómi, að ágreiningur aðila lúti að flóknum álitaefnum, en í málflutningi aðila hafi megináhersla verið lögð á að sýna fram á, að reikningsaðferðir þeirra væru réttar, en minna hirt um að leiða rök að niðurstöðu út frá reglum um endurgreiðslu fjár.

Samkvæmt því, sem rakið hefur verið, brýtur málsmeðferð í héraði svo mjög í bága við grundvallarreglur laga nr. 91/1991, að ekki verður hjá því komist að ómerkja hinn áfrýjaða dóm og vísa málinu sjálfkrafa frá héraðsdómi.

Rétt þykir eftir atvikum, að hvor aðila beri sinn málskostnað.

D ó m s o r ð:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera ómerkur, og er máli þessu vísað frá héraðsdómi.

Málskostnaður fellur niður.

S é r a t k v æ ð i
Arnþjóts Björnssonar

Ég er samþykkur úrlausn meiri hluta dómenda aftur að II. kafla dómsins. Hins vegar tel ég ekki vera rök til þess að vísa málinu frá héraðsdómi. Með vísun til þess tel ég, að vegna þeirra galla á málsmeðferð, sem lýst er í I. kafla dómsins, verði ekki komist hjá því að ómerkja héraðsdóm og meðferð málsins í héraði frá og með aðalmeðferð þess og vísa málinu heim í hérað til nýrrar meðferðar.

Eftir þessum úrslitum þykir mér rétt, að hvor aðili beri kostnað sinn af málinu.
